

Raport narativ privind vizitele de lucru ale membrilor Consiliului Superior al Procurorilor la procuraturile teritoriale și specializate, efectuate în anul 2024

• INTRODUCERE

Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) este consacrat ca organ constituțional, având rolul fundamental de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

În exercitarea acestui mandat constituțional, CSP, pentru prima dată în exercitarea competențelor de asigurare a autoadministrării sistemului Procuraturii, a inițiat o serie de vizite de lucru în procuraturile teritoriale ale Republicii Moldova, cu scopul:

- de a evalua situația la nivel local, în ceea ce privește infrastructura, condițiile de activitate, resursele umane disponibile, gradul de ocupare a funcțiilor și dotarea tehnico-materială;
- de a identifica disfuncționalitățile operaționale curente și de a stabili atitudinea procurorilor față de conceptul de reorganizare și impactul acestuia;
- de a asigura respectarea standardelor de independență și eficiență în activitatea procurorilor.

Aceste deplasări au fost realizate cu sprijinul partenerului de dezvoltare, American Bar Association Rule of Law Initiative (ABA ROLI), care a facilitat organizarea acestor vizite de lucru în unitățile teritoriale.

Vizitele s-au desfășurat în a doua jumătate a anului 2024 (prima vizită a avut loc la 13 septembrie 2024, iar ultima s-a încheiat la 31 ianuarie 2025), în toate procuraturile raionale și municipale.

Prezentul raport narativ sintetizează constatările rezultate în urma acestor vizite. Raportul este structurat atât tematic, evidențiind problematicile comune și provocările de sistem, cât și pe unități de procuratură, subliniind aspectele specifice fiecărei procuraturi teritoriale.

La elaborarea raportului s-au reținut constatările și informațiile acumulate de membrii CSP pe parcursul vizitelor. Documentul se axează pe descrierea stării de fapt și pe constatări obiective, în conformitate cu mandatul CSP de monitorizare și garantare a independenței procurorilor.

• PROBLEMATICI COMUNE ȘI PROVOCĂRI SISTEMICE

În urma vizitelor, s-au conturat o serie de probleme recurente la nivelul procuraturilor teritoriale, multe dintre acestea având un caracter sistemic. Problematicile comune identificate vizează, în principal, insuficiența resurselor umane, dotarea tehnico-materială precară, provocările generate de procesul de reorganizare structurală a Procuraturii, precum și diverse disfuncționalități instituționale și operaționale. În cele ce urmează, aceste aspecte generale vor fi analizate succesiv, în contextul situației existente până la reorganizarea și optimizarea structurii sistemului Procuraturii.

• DEFICIT DE PERSONAL ȘI DELEGAREA PROCURORILOR

Vizitele efectuate nemijlocit la sediile procuraturilor au permis aprecierea directă a condițiilor de muncă, a climatului profesional și a provocărilor cotidiene și sistemice cu care se confruntau angajații acestor instituții.

O primă problemă majoră, identificată în aproape toate procuraturile teritoriale, este insuficiența personalului, atât la nivelul procurorilor, cât și al personalului auxiliar. Multe procuraturi raionale funcționau cu un număr de procurori sub nivelul prevăzut în schema de personal, existând posturi vacante neocupate pentru perioade îndelungate. De exemplu, la Procuratura raionului Taraclia exista o funcție de procuror vacantă de mai mult timp, iar la Procuratura raionului Rîșcani, din patru posturi prevăzute, doar trei erau ocupate (colectivul fiind format exclusiv din femei-procuror), iar un post era neocupat. La Procuratura raionului Șoldănești, conform observațiilor din teren, situația s-a menținut o perioadă îndelungată într-o stare agravată de lipsă a unui procuror-șef titular, conducerea instituției fiind asigurată prin interimat.

Deficitul de procurori era agravat frecvent de practica delegării temporare a acestora către alte unități. Spre exemplu, la Procuratura raionului Cahul s-a constatat că trei procurori erau delegați temporar în alte procuraturi, ceea ce a redus efectivul disponibil și a sporit presiunea asupra colegilor rămași. Situații similare au fost constatate și în UTA Găgăuzia – oficiul Ceadâr-Lunga, unde doi procurori erau delegați în afara unității, precum și la Procuratura UTA Găgăuzia (oficiul Central). La Procuratura raionului Ialoveni, situația resurselor umane era marcată de o dependență pronunțată de procurorii delegați, a căror implicare avea, de regulă, un caracter temporar. Pe de o parte, procurorii delegați manifestau interes pentru numirea ulterioară în funcții în cadrul procuraturilor în care au fost delegați, iar pe de altă parte, procurorii din unitățile teritoriale mai îndepărtate vizau delegarea în proximitatea Chișinăului, accentuând instabilitatea colectivului și fluctuația personalului.

În activitatea procesuală, în special în zonele de sud și parțial în cele de nord, au fost semnalate bariere lingvistice, determinate de utilizarea limbilor minorităților (rusă, bulgară, ucraineană, găgăuză).

Astfel, de exemplu, Procuratura raionului Rîșcani a semnalat absența unui interpret, deși aproximativ un sfert din populația locală vorbește limbă rusă. În asemenea cazuri, se apela la personal necalificat din cadrul Inspectoratului de Poliție, ceea ce genera riscuri procedurale semnificative. Situații similare au fost raportate și de alte procuraturi – Telenești, Călărași, Cimișlia și Șoldănești – unde, din cauza obligației de a redacta procese-verbale în format bilingv, absența traducătorilor autorizați poate genera riscuri de anulare a actelor procedurale.

Deși până în prezent nu au fost înregistrate cazuri concrete de anulare din acest motiv, această vulnerabilitate sistemică persistă și necesită abordare instituțională.

Totodată, se constată lipsa altor specialiști tehnici și experți, aspect care afectează activitatea la nivel local. Multe unități nu dispun de medici legiști – de exemplu, Procuratura raionului Șoldănești nu a avut medic legist din anul 2016, iar la Anenii Noi un singur specialist deservea patru raioane. A fost menționată și lipsa în statele de personal a specialiștilor IT, electricieni și tehnicieni pentru echipamente audio-video – la Procuratura raionului Cahul.

Deficitul de ofițeri de urmărire penală (OUP) este, de asemenea, frecvent. În numeroase procuraturi, schema de personal este parțial acoperită, cum ar fi Cantemir, Căușeni, Hîncești etc. La Telenești activau doar 4 ofițeri din 10 prevăzuți; la Orhei – 9 din 20; la Anenii Noi – 3 din 9; iar la Oficiul Buiucani (Procuratura mun. Chișinău) sunt raportate 15 posturi vacante. Această subdimensionare îngreunează procesul de urmărire penală, determinând procurorii să preia atribuții suplimentare, cu riscul întârzierilor și al suprasolicitării.

Acest deficit de resurse umane nu poate fi menținut la nesfârșit. În contextul reorganizării procuraturilor teritoriale, devine imperios necesară și reformarea structurilor IGP implicate în urmărirea penală și în activitatea procesual-penală.

Printre factorii care stau la baza deficitului de personal, inclusiv din rândul procurorilor și personalului auxiliar, se regăsesc:

- **Migrarea specialiștilor** către structuri mai bine remunerate, în contextul nivelului scăzut de satisfacție profesională generat de grilele salariale inadecvate în raport cu costul real al vieții, în special în raioanele periferice
 - **Blocaje în recrutare** – de mai mulți ani nu s-au desfășurat examene de calificare la INJ pentru candidații cu vechime.
 - **Rata scăzută de angajare** a absolvenților începând cu 2021, ceea ce a generat o acumulare de candidați înscriși în Registru, dar nemotivați să participe la concursuri, exemplu în acest sens fiind ultimul concurs, care a înregistrat un număr mare de refuzuri din partea candidaților pentru posturi considerate neatractive.
 - **Salariile necompetitive** în raport cu alte instituții ale sectorului public sau cu sectorul privat;
 - **Volumul excesiv de muncă**, fără compensații sociale adecvate;
 - **Lipsa perspectivelor de promovare** și uzura profesională;
 - **Promovarea percepției negative** în spațiul public cu privire la activitatea procurorilor;
- **VOLUMUL DE LUCRU ȘI ÎNCĂRCĂTURA PER PROCUROR**

Ca efect direct al resurselor umane limitate, în perioada vizitelor încărcătura de lucru per procuror în procuraturile teritoriale rămânea, în general, foarte ridicată. Vizitele efectuate de Consiliul Superior al Procurorilor au evidențiat un volum semnificativ de dosare aflate în gestiunea fiecărui procuror, în unele cazuri într-o disproporție clară față de capacitatea rezonabilă de procesare.

Astfel, în cadrul Procuraturii raionului Drochia, s-a raportat un număr de aproximativ 800 de dosare gestionate per unitate, ceea ce înseamnă că fiecare procuror are obligația de a gestiona peste o sută de cauze simultan. La Procuratura raionului Dondușeni, deși volumul era mai redus, fiecare procuror gestiona, în medie, 40 de dosare în faza de urmărire penală, la care se adăugau cauze aflate pe rolul instanțelor de judecată. Situații similare au fost constatate în majoritatea procuraturilor teritoriale în care volumul cazurilor gestionate era majorat în condițiile de păstrare a unor restanțe

în cazurile nesoluționate din anii precedenți adăugate la cele recente, în tendința de creștere a infracționalității în unele unități administrativ-teritoriale.

În cadrul Procuraturii municipiului Chișinău – Oficiul Buiucani, s-a raportat o medie de aproximativ 110 dosare finalizate anual per procuror, ceea ce reflecta, și în acest caz, un grad ridicat de încărcare profesională.

Multe procuraturi teritoriale au raportat existența unui număr considerabil de dosare restante sau aflate în așteptare. De exemplu, în cadrul Procuraturii raionului Rezina, fiecare procuror avea în gestiune circa 120 de dosare, în condițiile în care, pe parcursul ultimului an, au primit după competență aproximativ 300 de cauze penale. În raionul Anenii Noi, la începutul anului 2024, erau înregistrate 138 de dosare restante, iar la Căușeni se aflau în curs de judecată aproximativ 272 de cauze, la momentul vizitei efectuate de membrii Consiliului.

Chiar și în unitățile teritoriale în care volumul de activitate pare mai redus, procurorii gestionau simultan zeci de dosare aflate în diferite stadii procesuale, ceea ce genera o presiune semnificativă asupra capacității administrative și profesionale a acestora.

Un efect colateral al supraîncărcării era cauzat de întârzierea în soluționarea cauzelor și acumularea restanțelor, unele dintre acestea extinzându-se pe perioade îndelungate ce comportă riscuri de încălcare a termenelor rezonabile.

Pe de altă parte, în pofida reducerii criminalității în unele raioane, în altele s-au înregistrat creșteri semnificative pe anumite segmente infracționale. Astfel, procurorii din raioanele de frontieră – Briceni, Edineț, Ocnița, Ștefan Vodă, Ungheni – au raportat o intensificare a cauzelor ce vizează migrația ilegală și trecerile ilegale ale frontierei de stat.

Prin urmare, încărcătura de lucru se menținea la un nivel ridicat, iar procurorii au subliniat necesitatea implementării unor măsuri de echilibrare a sarcinilor.

Această situație de supraîncărcare generează multiple consecințe negative asupra activității procurorilor, dintre care se evidențiază următoarele:

- limitarea timpului pe care fiecare procuror îl poate aloca fiecărui dosar, ceea ce afectează calitatea actului de urmărire penală și sporește riscul comiterii unor erori procesuale, inclusiv în derularea investigațiilor complexe;
- riscul crescut de depășire a termenelor rezonabile, în special în etapa de urmărire penală, ceea ce contribuie la erodarea încrederii publice în activitatea organelor de drept;
- termenele prelungite, inclusiv în faza de judecată, pot conduce, în unele cazuri, la pronunțarea unor hotărâri de încetare a procesului penal ca urmare a expirării termenului de prescripție;
- acumularea restanțelor și dificultăți majore în pregătirea temeinică a cauzelor pentru faza de judecată, ceea ce afectează eficiența și calitatea actului de justiție.

Ca urmare a reorganizării procuraturilor teritoriale, devine esențial ca managerii să eficientizeze activitatea prin gestionarea resurselor umane cu o competență extinsă asupra mai multor teritorii administrative, astfel ca să fie o alocare echilibrată a eforturilor în scopul uniformizării volumului de muncă și pentru a implica activ procurorii în soluționarea cauzelor tergiversate și sporirii indicatorilor de calitate în activitatea desfășurată.

De asemenea, volumul excesiv de muncă poate conduce la epuizarea condiției fizice și resurselor psiho-emoționale ale procurorilor, motiv pentru care se impune adoptarea unor măsuri sistematice de reciclare profesională, menite să sprijine menținerea unui nivel optim de performanță.

A devenit stringentă necesitatea instituirii unui serviciu specializat de suport psihologic și consiliere individuală destinat personalului procuraturii, ca măsură esențială pentru protejarea sănătății mintale și prevenirea apariției sindromului de epuizare profesională (burnout). Un asemenea mecanism ar contribui la menținerea unui climat instituțional sănătos și la susținerea echilibrului emoțional al procurorilor, în contextul presiunilor specifice funcției.

Totodată, adoptarea unui nou concept de dezvoltare instituțională și a planurilor strategice aferente impune acordarea unei atenții sporite dimensiunii umane a reformei – printr-o gestiune eficientă a resurselor umane, consolidarea capacităților profesionale și crearea unui cadru de activitate predictibil, motivant și în deplină concordanță cu exigențele și demnitatea statutului de procuror.

• DOTAREA TEHNICĂ ȘI INFRASTRUCTURĂ OPERAȚIONALĂ

O constatare aproape generalizată în urma vizitelor efectuate în teritoriu privește starea dotărilor tehnico-materiale ale procuraturilor raionale. Majoritatea sediilor sunt apreciate ca fiind adecvate, multe dintre ele beneficiind recent de lucrări de reparație și modernizare. Totuși, persistă discrepanțe semnificative între unități: unele sedii de procuratură sunt amplasate în clădiri vechi, care necesită reparații capitale sau lucrări de reamenajare pentru a asigura condiții corespunzătoare de muncă.

Remarcabil este faptul că, în anumite raioane, am fost plăcut surprinși să constatăm existența unor sedii amenajate, cu condiții de muncă apreciate de procurori: birouri spațioase pentru fiecare angajat, instalații de climatizare (individuale sau centralizate), sisteme de alarmă și supraveghere video funcționale, arhive organizate și un nivel general ridicat al confortului și funcționalității.

Cu regret, în unele cazuri au fost identificate sedii ale procuraturilor cu condiții precare, aflate la limita standardelor minime de decență și profesionalism, ceea ce influențează negativ desfășurarea activităților curente și moralul personalului. Printre cele mai relevante exemple constatate se numără:

- sediul Procuraturii raionului Strășeni – spațiu cu suprafață limitată și planificare improprie, cu fisuri evidente în tavan și pereți, precum și lipsa facilităților sanitare în interiorul clădirii;

- sediul Procuraturii raionului Rezina – deține un spațiu la etajul II, anterior gestionat de o altă autoritate publică, aflat într-o stare avansată de degradare, care necesită reparații capitale. Modernizarea acestuia ar permite asigurarea unui spațiu suficient pentru întreaga echipă;

- sediul Procuraturii raionului Ialoveni – utilizat până de curând și vizitat de CSP, se află acum într-un alt spațiu închiriat, situat la etajul II al unei autorități publice, fără a oferi condiții optime pentru activitate;

- sediile Procuraturilor raioanelor Edineț, Briceni, Dondușeni și Drochia – necesită intervenții urgente pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, inclusiv lucrări de reparație interioară și exterioară.
- sediul Procuraturii mun. Bender – amplasat într-un imobil total impropriu desfășurării activității unei instituții de drept; la momentul vizitei nu dispunea de energie electrică, iar nivelul condițiilor de muncă și de securitate era asigurat la nivel minim.
- sediile oficiilor Centru, Buiucani și Ciocana ale Procuraturii mun. Chișinău – prezintă deficiențe structurale grave: acoperișuri neetanșate, cu infiltrații de apă, ce produc deteriorarea pereților și apariția mușcăiului; birouri situate la demisol expuse inundațiilor în timpul ploilor; iluminare inadecvată și disfuncționalități ale sistemului de încălzire.

Echipamentele de lucru – în special mijloacele tehnice, aparatura de birou și sistemele de înregistrare audio-video – sunt, în numeroase cazuri, fie inexistente, fie învechite, neasigurând standardele minime de eficiență operațională.

Un exemplu elocvent este lipsa echipamentelor pentru înregistrarea audio-video a audierilor. În multe procuraturi teritoriale nu sunt disponibile camere de luat vederi, microfoane sau alte sisteme tehnice necesare pentru documentarea declarațiilor părților și a martorilor.

În practică, majoritatea covârșitoare a procuraturilor teritoriale se confruntă cu această problemă. În unele cazuri, s-a recurs la procedee alternative de înregistrare cu ajutorul tehnologiei informaționale sau mijloace tehnice, fișierele fiind ulterior stocate pe suporturi informaționale anexate la dosar.

Lipsa acestor echipamente îngreunează semnificativ procesul de documentare și administrarea probatoriului. Procurorii sunt astfel puși în situația de a deplasa victimele sau martorii în centre specializate (cum ar fi centrele Barnahus sau CNPAC, în cazul audierii minorilor) sau de a renunța la înregistrarea audio-video, contrar bunelor practici moderne în materie de investigare penală și protecție a drepturilor procesuale.

În ceea ce privește infrastructura fizică - sedii și spațiu de lucru alocat - situația este inegală la nivel național, iar în numeroase cazuri condițiile sunt sub standardele minime necesare pentru desfășurarea eficientă a activității procurorilor.

Mai multe procuraturi își desfășoară activitatea în clădiri cu infrastructură învechită, cu spații insuficiente, improprii sau nesigure.

De facto, s-a apreciat că sediul Procuraturii raionului Strășeni se confruntă cu unele dintre cele mai grave deficiențe: fisuri majore în pereți, lipsa grupurilor sanitare funcționale și alte carențe semnificative ce afectează siguranța și condițiile de muncă.

În contrast, există și exemple pozitive de amenajare și infrastructură a sediiilor care asigură condiții de lucru optime (ex. Florești, Căușeni, Cimișlia, Cantemir, Leova, Taraclia, Soroca).

O problemă semnalată asupra asigurării condițiilor de muncă, cum ar fi lipsa echipamentelor de climatizare și utilizarea unor imprimante învechite și uzate, insuficiente pentru necesitățile actuale. Lipsa aparatelor de aer condiționat a fost menționată drept un disconfort major la Procuratura Cahul și la Oficiul pentru reprezentarea acuzării în instanțe (Procuratura mun. Chișinău), unde doar jumătate

dintre angajații de la un etaj superior beneficiau de un astfel de echipament. Totodată, condițiile de climatizare se dovedesc a fi necorespunzătoare în mai multe unități.

Aceste discrepanțe reflectă nevoia stringentă de investiții coerente și echilibrate în infrastructura sistemului, pentru a asigura condiții de lucru uniforme, sigure și conforme statutului profesiei.

Un aspect specific, dar esențial, semnalat în cadrul evaluărilor din teritoriu, privește securitatea sediilor procuraturilor. La Procuratura raionului Dondușeni, a fost evidențiată necesitatea securizării suplimentare a etajului I al clădirii, ceea ce relevă existența unor vulnerabilități legate de controlul accesului și protejarea documentelor oficiale.

Lipsa autoturismelor de serviciu constituie o altă problemă logistică semnalată. De exemplu, la Oficiul pentru reprezentarea acuzării Chișinău nu există un mijloc de transport disponibil pentru deplasările către instanțele de judecată și abonamente pentru transport public, iar procurorii suportă din surse proprii cheltuielile pentru participarea la ședințele de la Judecătoria Ciocana.

La capitolul gestionare logistică și arhivare, s-a constatat că unele sedii se confruntă cu dificultăți din cauza volumului mare de dosare. Astfel, Oficiul pentru reprezentarea acuzării din Procuratura mun. Chișinău a semnalat faptul că spațiul pentru arhivă este insuficient, dosarele conexe ocupând suprafețe extinse, mai ales în contextul reorganizărilor și preluării documentației de la structurile lichidate.

În concluzie, dotarea materială insuficientă – caracterizată prin lipsa echipamentelor moderne de înregistrare, a calculatoarelor și imprimantelor funcționale, lipsa unei rețele intranet interne și interconectarea deficitară la sistemul „e-Dosar”, considerat inefficient de către unii procurori – precum și clădirile neadaptate nevoilor actuale, reprezintă o provocare sistemică care afectează eficiența actului de urmărire penală și generează un mediu de lucru sub standardele profesionale necesare activității procurorilor.

• REFORMA STRUCTURALĂ A PROCURATURII ȘI REORGANIZAREA UNITĂȚILOR TERITORIALE

Un subiect transversal al discuțiilor l-a constituit procesul de reorganizare structurală a Procuraturii, aflat în curs de implementare. Conceptul de reorganizare și optimizare a structurii Procuraturii vizează atât reducerea numărului de unități teritoriale (prin comasarea unor procuraturi raionale), cât și recalibrarea schemelor de personal. Pe parcursul vizitelor, membrii Consiliului Superior al Procurorilor au colectat opiniile procurorilor din teritoriu referitoare la această reformă. Reacțiile au fost diverse, oscilând între acceptare și conformare, pe de o parte, și îngrijorare ori reticență, pe de altă parte, în funcție de impactul estimat asupra fiecărei unități teritoriale.

Mai multe procuraturi și-au exprimat acceptul față de conceptul reorganizării, chiar dacă acesta presupune modificări semnificative în structura și funcționarea acestora. Spre exemplu: Procuratura raionului Edineț a transmis că personalul se conformează principiilor prevăzute de noul concept, inclusiv în ceea ce privește eventuala încetare anticipată a mandatelor de conducere, percepend reformă drept o necesitate în vederea eficientizării activității; Procuratura raionului Briceni a exprimat

o atitudine favorabilă față de reorganizare, subliniind că aceasta este percepută ca o oportunitate de optimizare instituțională; Procuratura Glodeni a manifestat deschidere față de ideea comasării cu o unitate mai mare, în speță Procuratura Bălți, considerând această soluție convenabilă și rezonabilă în contextul actual; Procuratura raionului Cimișlia a evidențiat un acord de principiu față de fuziunea și reorganizarea teritorială propusă, exprimând deschidere față de reformele structurale.

Aceste constatări indică o tendință generală de susținere rațională a procesului de reorganizare, cu toate că anumite îngrijorări punctuale rămân prezente și urmează a fi gestionate cu atenție în etapa de implementare efectivă.

Pe de altă parte, anumite procuraturi au manifestat rezerve și nemulțumiri față de unele aspecte ale procesului de reorganizare. Principalele preocupări vizează riscul pierderii autonomiei locale și încetarea anticipată a mandatelor procurorilor-șefi din unitățile care urmează a fi comasate.

La Procuratura raionului Fălești, colectivul s-a arătat reticent față de perspectiva încetării mandatului actualului conducător, exprimând, implicit, dorința de a păstra conducerea până la finalizarea mandatului legal. Situații similare de opoziție față de încheierea prematură a mandatelor au fost semnalate la Rezina și Rîșcani, unde nemulțumirile au fost completate de obiecții logistice, cum ar fi distanțele mari de parcurs până la noul centru propus (Oficiul Principal), având la dispoziție o singură rută de transport disponibilă, ceea ce reduce accesibilitatea.

De altfel, problema distanțelor și a accesului dificil a fost frecvent invocată drept argument împotriva comasărilor. În zonele rurale mai izolate, închiderea procuraturii locale și transferul competenței către un centru raional poate complica participarea părților și a martorilor la actele de urmărire penală. Spre exemplu, la Ocnița, procurorii și-au exprimat rezerve față de implementarea reformei și au avertizat asupra posibilelor dificultăți în asigurarea prezenței martorilor la sediul central propus.

Aceste poziții exprimă nevoia de abordare flexibilă și adaptată contextului local în procesul de implementare a reorganizării, pentru a evita disfuncționalități și demotivarea personalului din teritoriu.

Un alt aspect esențial al reformei îl constituie ajustarea schemelor de personal în funcție de noua structură organizatorică. Conform conceptului de reorganizare, unele procuraturi urmează să piardă posturi, în timp ce altele vor beneficia de suplimentări în funcție de redistribuirea competențelor și volumul estimat de activitate.

La Fălești, de exemplu, s-a menționat că, potrivit proiectului, unitatea va pierde un post de procuror din cele șase existente în prezent, ceea ce va genera o presiune sporită asupra procurorilor rămași în funcție.

În schimb, la Rezina, în contextul fuziunii cu Procuratura Șoldănești, se prevede alocarea unei funcții suplimentare de procuror, ceea ce a fost perceput ca un pas pozitiv în raport cu volumul de lucru în unitatea teritorială.

De asemenea, la Orhei, s-a discutat posibilitatea atribuirii unui post suplimentar de procuror, justificată prin volumul ridicat de activitate la nivel regional, dar și prin particularitățile zonei, inclusiv plângerile și cauzele provenite din localități din regiunea transnistreană.

În ansamblu, acolo unde reorganizarea implică reducerea numărului de posturi, în special la nivel de personal executiv sau conducere, reacțiile au fost preponderent de îngrijorare. Aceste temeri reflectă percepția că reforma ar putea conduce, în unele

cazuri, la supraîncărcare, reducerea capacității operative și afectarea funcționalității instituționale în anumite raioane.

Un alt aspect relevant readus în discuție de procesul de reorganizare este procedura de transfer și delegare a procurorilor între oficii. În cadrul vizitelor, au fost exprimate opinii diverse privind necesitatea optimizării și clarificării acestor mecanisme, în special în contextul adaptării la noile structuri teritoriale.

La Cahul, de exemplu, s-a subliniat necesitatea unei proceduri simplificate de transfer al procurorilor între unități, pentru a facilita ocuparea mai rapidă a posturilor vacante și acoperirea eficientă a necesarului de personal.

În ceea ce privește delegarea procurorilor prin ordin, părerile exprimate au fost divergente. La Călărași, procurorii au manifestat rezerve față de delegarea prin dispoziție, considerând această practică ca fiind vulnerabilizantă pentru stabilitatea profesională. În contrast, la Strășeni, același mecanism a fost perceput ca util și necesar pentru a suplini temporar lipsa de personal și a asigura continuitatea activității în oficii cu deficiențe de resurse.

Totodată, în mai multe unități teritoriale – inclusiv la Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Centru – a fost evidențiată importanța respectării principiului acordului individual în cazul transferurilor, fiind invocate necesitatea transparenței și echitatea în procesul de redistribuire a resurselor umane.

Aceste constatări arată că succesul reformei depinde și de modul în care vor fi gestionate mobilitatea și repartizarea resurselor umane, fiind esențial ca procesele de transfer și delegare să fie reglementate clar, echitabil și în acord cu principiile profesionale și drepturile individuale ale procurorilor.

În concluzie, reforma structurală a Procuraturii a constituit un subiect central de interes în cadrul vizitelor efectuate, generând atât așteptări pozitive, cât și îngrijorări justificate. Pe de o parte, reforma este percepută ca o oportunitate de eficientizare a activității, optimizare a resurselor și uniformizare a încărcăturii de muncă între unități. Pe de altă parte, aceasta a stârnit temeri legate de încetarea anticipată a mandatelor de conducere, dificultăți logistice, pierderea autonomiei locale și provocări privind mobilitatea resursei umane.

Aceste reacții variate reflectă necesitatea unei implementări prudente, transparente și echitabile, însoțite de consultări autentice cu colectivele din teritoriu și de măsuri compensatorii adaptate fiecărui context instituțional.

• ASPECTE PROCEDURALE, COLABORARE INTERINSTITUȚIONALĂ ȘI PARTICULARITĂȚI TERITORIALE

Vizitele efectuate în teritoriu au evidențiat o serie de disfuncționalități procedurale, dificultăți în colaborarea interinstituțională (cu organele de urmărire penală, instanțele de judecată, instituțiile de expertiză etc.), precum și particularități regionale în ceea ce privește structura și evoluția criminalității.

Un aspect deosebit de important îl constituie relația dintre procuraturi și organele de urmărire penală, în special Inspectoratele de Poliție din teritoriu. În multe cazuri, cooperarea este funcțională și eficientă, însă au fost semnalate și deficiențe semnificative.

Spre exemplu, la Drochia, procurorii au raportat probleme de comunicare și coordonare cu organul de urmărire penală, în special în ceea ce privește răspunsurile întârziate sau lipsa de reacție la dispozițiile emise de procurori. La Nisporeni s-au semnalat dificultăți în executarea dispozițiilor procurorilor de către ofițerii de poliție, iar la Ștefan Vodă au fost raportate cazuri de necoordonare între reprezentanții poliției și procurori. În Procuratura raionului Criuleni s-a stabilit o fluctuație a cadrelor în organul de urmărire penală și semnalarea unor deficiențe în activitatea investigativă și executarea indicațiilor scrise ale procurorului. Aceste disfuncționalități subliniază existența unor breșe în executarea dispozițiilor legale și necesită o corectare instituțională fermă.

În contrast, la Edineț, s-a remarcat o colaborare eficientă cu instituțiile-cheie locale (poliție, administrație publică etc.), ceea ce denotă funcționalitatea unei comunicări interinstituționale coerente și constructive.

Totodată, în multe raioane, deficitul de ofițeri de urmărire penală afectează în mod direct activitatea procurorilor, generând întâzieri în administrarea probatoriului și în soluționarea cauzelor. Această situație impune o implicare mai activă a Inspectoratului General al Poliției, în vederea optimizării alocării resursei umane și acoperirii necesităților reale la nivel teritorial.

Colaborarea cu instanțele de judecată a fost un alt subiect abordat în cadrul vizitelor, fiind evidențiate preocupări legate de buna desfășurare a fazei judiciare a procesului penal. Procurorii și-au exprimat dorința de consolidare a cooperării instituționale și au semnalat o serie de impedimente care afectează calitatea actului de justiție.

La Orhei, s-a menționat că condițiile oferite de instanță pentru audierea martorilor sunt inadecvate, aspect explicat, cel mai probabil, prin lipsa sălilor special amenajate sau a echipamentelor adecvate pentru înregistrarea audierilor.

La Călărași, procurorii au reclamat deficiențe în comunicarea cu Judecătoria Strășeni, ceea ce afectează negativ schimbul de informații, gestionarea procesuală a cauzelor și eficiența citării părților.

În mun. Chișinău – Oficiul Buiucani, procurorii au semnalat dificultăți logistice legate de deplasările frecvente la Judecătoria Ciocana, unde sunt repartizate anumite cauze. Aceste deplasări perturbă organizarea activității și generează cheltuieli de transport neacoperite, afectând indirect și eficiența profesională.

Un aspect sensibil a fost ridicat de procurorii din Ștefan Vodă, care și-au exprimat rezerve privind calitatea actului de justiție în activitatea unui magistrat. S-au formulat îngrijorări legate de conduita profesională și impactul negativ asupra etapelor procesuale.

Aceste aspecte subliniază necesitatea asigurării unui nivel ridicat de profesionalism la toate palierele sistemului de justiție, inclusiv în instanțele locale, pentru ca eforturile depuse de procurori în fazele de urmărire penală să nu fie compromise în etapa de judecată.

În ceea ce privește cooperarea cu instituțiile de expertiză și alte autorități relevante, au fost identificate o serie de dificultăți care afectează ritmul și calitatea desfășurării procesului penal.

Una dintre problemele frecvent semnalate este dificultatea obținerii, într-un termen rezonabil, a expertizelor psihologice și psihiatrice. La Drochia, s-a indicat că

astfel de expertize sunt dificil de obținut, cel mai probabil din cauza lipsei specialiștilor locali. O situație similară a fost raportată și la Rîșcani, unde expertizele de acest tip sunt efectuate la Bălți, ceea ce implică eforturi logistice suplimentare și prelungirea duratei investigațiilor.

Un alt aspect problematic este lipsa medicilor legiști în teritoriu, ceea ce îngreunează semnificativ administrarea probatoriului medico-legal. În lipsa acestor specialiști, cazurile sunt transferate către centre regionale sau municipale. De exemplu, în Ștefan Vodă și Căușeni, nu există medici legiști, ceea ce impune efectuarea examinărilor medico-legale în Chișinău. Acest lucru contribuie la prelungirea anchetelor și poate afecta accesul prompt la justiție.

Aceste disfuncționalități indică necesitatea consolidării capacităților locale de expertiză, prin alocarea de resurse umane specializate și prin dezvoltarea infrastructurii necesare în raioanele slab deservite.

Un element pozitiv de cooperare interinstituțională îl reprezintă utilizarea Centrelor de audiere specializată a minorilor și victimelor vulnerabile, cunoscute sub denumirea de centre Barnahus sau CNPAC. În contextul în care multe procuraturi nu dispun de infrastructură proprie adecvată pentru audierea minorilor, aceste centre regionale constituie o soluție practică și eficientă, contribuind la desfășurarea audierilor în condiții adaptate nevoilor victimelor.

Astfel, procurorii din zona de nord (Soroca, Florești, Edineț ș.a.) apelează frecvent la centrul Barnahus din Bălți, care oferă un cadru prietenos și sigur pentru minorii audiați. La rândul lor, procurorii din sud-estul țării (Ștefan Vodă, Căușeni, Anenii Noi) utilizează facilitățile Centrului Național pentru Protecția Copilului (CNPAC) din Chișinău, asigurând astfel desfășurarea audierilor în conformitate cu standardele de protecție a victimelor minore.

Această practică contribuie semnificativ la creșterea calității actului de urmărire penală în cauzele cu victime vulnerabile. Totuși, dependența de centre regionale evidențiază în același timp lipsa infrastructurii locale dedicate acestui tip de audieri, aspect care necesită atenție și investiții suplimentare.

O inițiativă remarcabilă este cea a Procuraturii Cimișlia, care în anul 2021 a creat o cameră specială de audiere pentru participanții la procesul penal, dotată cu echipament audio-video. În aceeași unitate administrativ-teritorială, Judecătoria Cimișlia deține o cameră de audiere specială pentru copii. În prezent, se derulează un proiect de interconectare a celor două camere printr-un software specializat, care va permite accesul comun la înregistrările efectuate și va contribui la consolidarea colaborării între instituții.

Această inițiativă locală poate constitui un model de bune practici ce merită replicat și în alte raioane, în vederea extinderii infrastructurii de protecție a minorilor și a îmbunătățirii accesului la justiție în condiții adecvate.

În cadrul vizitelor în teritoriu, au fost abordate și aspecte de ordin procedural intern privind organizarea și desfășurarea activității procurorilor. Printre temele discutate s-a evidențiat necesitatea implementării unui sistem de repartizare aleatorie a dosarelor la nivelul fiecărei procuraturi. În mod elocvent, s-a subliniat că adoptarea unui program informatic de repartizare aleatorie ar contribui semnificativ la transparența distribuției cauzelor și la o încărcare echilibrată a procurorilor.

Un alt subiect relevant a fost cel legat de specializarea procurorilor. Opiniile exprimate au variat în funcție de dimensiunea și resursele umane ale unităților. În procuraturile mai mici, cum este cazul la Ștefan Vodă, s-a remarcat o practică generalizată de acoperire a întregului spectru de cauze de către fiecare procuror, în absența unei specializări formale, ceea ce reflectă o abordare de tip „universalizat”. În schimb, în unele unități, cum ar fi Nisporeni, s-a discutat despre posibilitatea unei specializări tematice (pe tipuri de infracțiuni), însă s-au exprimat rezerve din cauza numărului limitat de procurori, care ar face dificilă o divizare eficientă a atribuțiilor. Un exemplu elocvent reprezintă forma de organizare implementată în Procuratura raionului Criuleni de specializare, în condițiile unui număr mic de angajați, în domeniul urmăririi penale și acuzare, care a fost caracterizat ca pozitiv, dar cu rezerva de schimbare periodică prin rotație a personalului pentru a nu pierde calificarea profesională.

De asemenea, a fost discutat și rolul instituției medierii în cadrul procesului penal. În multe instituții, s-a constatat că în perioada analizată nu au fost formulate solicitări de mediere în cauzele aflate în gestiune. Această situație poate fi explicată fie prin lipsa mediatorilor disponibili la nivel local, fie prin reticența părților implicate în procedură, ceea ce indică necesitatea promovării culturii medierii și a unei mai bune informări asupra beneficiilor acesteia.

Aceste constatări subliniază importanța optimizării procedurilor interne în procuraturi, prin introducerea unor instrumente tehnologice moderne, ajustarea graduală a specializării în funcție de capacitățile instituționale, și revitalizarea alternativelor la justiția clasică, precum medierea penală, în vederea eficientizării și umanizării procesului penal.

Nu în ultimul rând, în cadrul vizitelor au fost analizate și particularitățile fenomenului infracțional la nivel regional, constatându-se că anumite categorii de infracțiuni generează presiuni specifice asupra procuraturilor din teritoriu, în funcție de poziționarea geografică și de contextul social.

Astfel, procuraturile din nordul țării, precum Ocnița și Briceni, se confruntă cu un volum foarte mare de dosare privind migrația ilegală și traficul transfrontalier. La data vizitei, în Ocnița erau în lucru aproximativ 180 de cauze privind migrația ilegală, cu o medie de circa 40 de dosare per procuror, ceea ce reflectă un grad ridicat de încărcare și specializare implicită în acest segment infracțional. Situații similare au fost semnalate la Ungheni, raion de frontieră cu România, unde se gestionează un număr însemnat de cauze privind trecerea ilegală a frontierei și migrația clandestină.

În zona de sud-est, respectiv Ștefan Vodă, situat în proximitatea frontierei cu Ucraina, s-a observat o creștere a cauzelor legate de migrație ilegală și trafic de persoane, fapt ce necesită intervenții specializate și o alocare adecvată de resurse.

Pe de altă parte, alte raioane gestionează preponderent infracțiuni contra proprietății sau fapte de pericol social frecvent întâlnite în comunități mici. La Telenești, de exemplu, predomină cauzele privind furturi (art. 186 Cod Penal), conducerea mijloacelor de transport în stare de ebrietate (art. 264¹ Cod Penal) și violența în familie (art. 201¹ Cod Penal) – un profil infracțional caracteristic zonelor rurale.

La Sîngerei, s-a evidențiat o pondere ridicată a infracțiunilor cu caracter sexual (art. 171 Cod Penal), ceea ce impune atenție sporită în documentarea cauzelor și acces la expertize medico-legale specializate.

În cazul Procuraturii municipiului Chișinău (Oficiul Principal), s-a semnalat preluarea unui volum suplimentar de aproximativ 500 de dosare de corupție mică, provenite de la Procuratura Anticorupție, ca urmare a modificării competențelor instituționale. Această redistribuire a generat o încărcătură semnificativă pentru procurorii din mun. Chișinău, impunând o reevaluare a resurselor necesare.

Această diversitate de situații reflectă faptul că, dincolo de provocările comune la nivel sistemic, fiecare unitate teritorială se confruntă cu un profil infracțional specific, care trebuie luat în considerare în procesele de alocare a resurselor, distribuție a sarcinilor și structurare organizațională, în special în contextul reformei aflate în derulare.

• SALARIZARE, MOTIVARE PROFESIONALĂ ȘI RESURSE FINANCIARE

Un capitol sensibil și recurent în cadrul discuțiilor cu colectivele de procurori a fost cel privind salarizarea și motivarea financiară. Procurorii au semnalat în mod constant nivelul insuficient al remunerării, lipsa unor stimulente adecvate și inechitățile existente în sistemul de salarizare, toate acestea influențând negativ atractivitatea și stabilitatea funcției publice.

S-a subliniat necesitatea ajustării salariilor cel puțin în raport cu rata inflației, întrucât puterea de cumpărare s-a diminuat constant în ultimii ani. La Hîncești, de exemplu, procurorii au insistat asupra actualizării periodice a retribuiției, în raport cu responsabilitatea funcției exercitate și cu realitățile economice curente.

Un alt subiect intens discutat a fost cel privind acordarea gradelor salariale și transparența sistemului de avansare. La Ocnița, s-a raportat existența unor diferențe de până la două trepte salariale între procuraturile teritoriale, în condițiile în care vechimea și atribuțiile sunt comparabile. Această situație a fost percepută ca inechitabilă și demotivantă.

Totodată, la nivel informal, s-au exprimat nemulțumiri legate de discrepanțele salariale între procurorii din procuraturile specializate și cei din procuraturile municipale sau teritoriale. De exemplu, la Chișinău, s-a remarcat faptul că procurorii municipali au salarii semnificativ mai mici decât cei din Procuratura Anticorupție, deși volumul și complexitatea dosarelor gestionate pot fi similare. Această diferență de tratament este percepută ca afectând motivația și loialitatea profesională.

În plus, au fost aduse în discuție probleme privind compensarea cheltuielilor de deplasare și a stimulentele financiare suplimentare. În unele cazuri, procurorii suportă din surse proprii costuri legate de exercitarea atribuțiilor: transport către instanțele din alte localități, diurne neacordate pentru delegații sau misiuni.

În unitățile mai mari, s-au formulat propuneri pentru introducerea unor măsuri de motivare suplimentară, precum: acordarea de premii bănești pentru performanță individuală, adaosuri salariale pentru asumarea unor sarcini suplimentare, compensări pentru specializări sau volume de muncă peste medie.

Diferențele semnificative de salarizare, lipsa unor stimulente financiare adecvate și compensarea inadecvată a cheltuielilor afectează în mod direct moralul colectivelor, contribuind la demotivare și putând genera fluctuații de personal în detrimentul continuității și eficienței instituționale.

Toate aceste constatări subliniază necesitatea elaborării și implementării unei politici salariale coerente, echitabile și motivante, menită să sprijine performanța profesională și să asigure stabilitatea resurselor umane în cadrul sistemului de procuratură.

Pe parcursul vizitelor, s-au discutat și aspecte concrete legate de identitatea profesională, cum ar fi prezentarea a două modele de mantii pentru procurori, inclusiv criterii de apreciere a calității și modificările aduse designului acestora.

În ceea ce privește criteriile de premiere și promovare, au fost exprimate obiecții referitoare la claritatea și transparența modalității de evaluare a eligibilității, a periodicității recompensării, precum și a definirii rezultatelor remarcabile ce pot justifica acordarea distincțiilor.

În acest sens, s-a propus elaborarea de modificări ale regulamentelor interne, în vederea stabilirii unor criterii clare, obiective și transparente pentru acordarea distincțiilor și formelor de încurajare, astfel încât acestea să reflecte cu adevărat meritele profesionale și să nu își piardă valoarea simbolică.

Evaluarea externă a procurorilor, reglementată prin Legea nr. 252 *privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative*, a fost un alt subiect discutat, mai ales în contextul posibilității de obținere a unei salarizări majorate în urma unei evaluări favorabile. Într-un caz particular, s-a invocat faptul că concluziile formulate ar fi afectat reputația profesională a procurorului vizat.

Procurorii din Procuratura Anticorupție (PA) și Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (PCCOCS) au abordat provocările întâmpinate în cadrul rundelor de evaluare în condițiile inițierii procedurii, exprimând nemulțumiri față de durata excesivă a procedurilor inițiate în luna iunie 2024, precum și incertitudinile procedurale care afectează predictibilitatea și stabilitatea profesională.

Un subiect aparte l-a constituit apărarea reputației profesionale a procurorilor în situații în care aceștia sunt atacați sau denigrați pe nedrept în spațiul public. S-a accentuat nevoia ca strategia de comunicare a CSP să includă instrumente de reacție instituțională și protecție a imaginii profesionale. Un corp de procurori care percepe că CSP are capacitatea și voința de a apăra reputația profesională va manifesta o încredere crescută în exercitarea activității sale cu profesionalism și demnitate.

• MESAJUL PROCURORILOR PENTRU CSP

Procurorii au transmis Consiliului Superior al Procurorilor mesajul clar privind necesitatea unei implicări mai active din partea instituției în susținerea intereselor lor legitime în relația cu autoritățile executive și legislative, în special în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor salariale și profesionale.

Subliniind rolul CSP de garant al statutului și independenței procurorilor, mai mulți procurori din unitățile teritoriale au solicitat ca instituția să adopte poziții publice clare în situațiile percepute ca fiind nedrepte sau disproporționate, cum ar fi eventualele

abuzuri în procesul de vetting sau mediatizarea exagerat de critică și neechilibrată a activității procurorilor, inclusiv în apărarea reputației profesionale a procurorilor care se consideră tratați incorect în procesul de evaluare externă.

Mesajul general transmis de colectivele din teritoriu a fost că resursa umană trebuie protejată și stimulată, nu doar prin salarii adecvate, ci și prin condiții decente de muncă, recunoașterea meritelor profesionale și construirea unui climat de respect și încredere instituțională. S-a accentuat ideea că, fără un corp de procurori motivat, protejat și corect remunerat, garanția constituțională a independenței procurorilor riscă să rămână formală.

• CONCLUZII

Evaluările realizate în cadrul vizitelor în procuraturile teritoriale relevă o imagine clară a dificultăților structurale cu care se confruntă sistemul. Principala concluzie este că, deși s-au făcut pași importanți spre reformă, succesul acesteia depinde de capacitatea instituțiilor de a răspunde problemelor concrete de la nivel local.

Fiecare lacună în organizarea desfășurării activității poate avea consecințe directe asupra calității actului de justiție și asupra încrederii cetățenilor. Nu poate exista o procuratură eficientă și credibilă în lipsa unor resurse minime: personal suficient, spații de lucru funcționale, echipamente moderne și cooperare instituțională coerentă.

S-a constatat că problemele recurente precum lipsa acută de procurori, absența ofițerilor de urmărire penală, lipsa traducătorilor autorizați, echipamentele audio nefuncționale sau condițiile insalubre de lucru sunt obstacole majore pentru reforma reală și sustenabilă.

Totodată, vizitele Consiliului Superior al Procurorilor demonstrează angajamentul instituțional de a înțelege aceste probleme la sursă. Următorul pas este transformarea constatărilor în acțiuni concrete.

Astfel, toate aceste aspecte converg spre necesitatea de a adopta măsuri coerente și eficiente care să consolideze motivația, stabilitatea și profesionalismul corpului de procurori. Menținerea dialogului deschis cu colectivele, precum și asigurarea unor condiții instituționale adecvate și stimulative, sunt esențiale pentru dezvoltarea unor procuraturi teritoriale funcționale, eficiente, cu personal calificat, integru și devotat valorilor statului de drept.

• RECOMANDĂRI STRATEGICE

1. Plan de urgență pentru completarea schemelor de personal în teritoriu

- Lansarea în perioade proximale a concursurilor pentru toate posturile vacante.
- Promovarea de modificări legislative pentru oferirea de stimulente financiare pentru specializare sau îndeplinirea sarcinilor suplimentare în deficit de personal.

2. Program național de dotare cu echipamente audio-video și IT

- Asigurarea structurilor procuraturii cu echipamente tehnologice omologate pentru utilizare în activitatea procesuală.

- Instruiri practice pentru folosirea tehnicii și audit IT pentru înlocuirea echipamentelor depășite.
- 3. Angajarea de traducători și interpreți la nivel regional**
- Promovarea conceptului de angajarea de traducători și interpreți la nivel de serviciu regional, distribuiți strategic în nord, centru și sud, pentru a asigura acoperirea mai multor procuraturi cu mobilitate și flexibilitate.
 - Elaborarea unor protocoale de colaborare între PG, MJ și alte instituții (IGP, IGPF, CNA, SIS), pentru utilizarea comună a serviciilor autorizate de traducere/interpretare, pe întreg lanțul procesual, până la pronunțarea deciziei definitive, pentru a evita erorile de traducere.
 - Promovarea extinderii condițiilor de autorizare a specialiștilor cu abilități în domeniul traducerilor, pentru facilitarea angajării în organe de drept.
- 4. Investiții în infrastructura fizică a sediilor**
- Reabilitarea sediilor regionale și menținerea unui standard minim pentru birouri secundare.
 - Asigurarea mentenanței prin angajarea unor tehnicieni regionali
- 5. Îmbunătățirea cooperării cu instituțiile partenere**
- Promovarea completării deficitului de ofițeri de urmărire penală, suplimentarea efectivului de către IGP.
 - Promovarea încheierii unor protocoale de colaborare locală între procuratură și alte autorități publice.
 - Promovarea înființării unor centre regionale desconcentrate pentru asistență calificată victimelor și asistarea în proceduri judiciare.
- 6. Întărirea mecanismelor de protecție și suport pentru procurori**
- Protocol de reacție publică în cazuri de denigrare nefondată a procurorilor.
 - Stabilirea criteriilor de premiere și stimulare profesională.
 - Consultarea corpului profesional privind introducerea ținutei oficiale (a uniformei) – pentru întărirea identității instituționale.
 - Promovarea creării unui Serviciu de suport psihologic pentru prevenirea burnout-ului în activitatea de procuror.
- 7. Monitorizarea implementării reformei și evaluare periodică**
- Crearea unui tablou de bord trimestrial cu indicatori de performanță (ex. posturi vacante, durata medie a cauzelor).
 - Organizarea de vizite de follow-up în teritoriu după procesul de reorganizare și optimizare a sistemului Procuraturii.
 - Raportare anuală publică privind progresul și provocările din teritoriu, cu implicarea societății civile.

Implementarea acestor recomandări necesită un efort comun din partea Consiliului Superior al Procurorilor, Procuraturii Generale, Guvernului, Parlamentului și partenerilor de dezvoltare.

Abordarea integrată, descentralizată și adaptată realităților locale poate consolida un sistem al procuraturii care să răspundă cu profesionalism și promptitudine nevoilor cetățeanului și provocărilor statului de drept.